

1 PITAA

Pitaava tauraanaa qara vara kyora

Iesusira ru kyovaro qutu viro qati siviro nyaamwuni uro varuvaro 30 ihive 35 ihive nritarovaro Pitaava mwaa quara qara ntumwa tora. Mwi entara Iutaavanto Iutaa mwaanra qua rihua Iesusira nraakye qora qoraqama nyate varuvata Iesusira nraakye qora airivanto tiqata, Iesusira vataqi vunanra kyaara tirivata rivorave, timwa kyeta Ierusaremisaitavata, Iutaa mwatasaitavata, kyatu kyaatu hita uro mpo nani mpo nani varirerata vurama.

Mwihua mwini uto varuvata Iutaa vaisivanto mwini varuhuavata, mpo vaisinramwuvantovata, Iesusira vataqi vura kyaara mwihua qoraqama nyate varura. Mwihua qoraqama nyate varuvata Iesusira nraakye qoravanto Iesusira vataqi vura kyaara muaanra vareqata pupohevorave tiro, Pitaava mwihua kepukyaqama nyatarero mwaa quara qara ntumwa tora.

Iesusiva sita vato nraaqiarahua 12 nramwuqitairo Pitaavavata varura.

1 ¹Nte Pitaava. Iesusi Karaisiva ni nronraqama kyaihana nte mwia kyaiqa vare varuvama varina. Nkye nraakye qora nkyeta mwaata qaqira kye kyatu kyaatu hita uto Pontiaasinive, Karesiaanive, Kapatosaanive, Esiaanive, Pitiniaanive, variahuara rieqanama nte nkyini qara ntumwa tena.

²Haaru Kotiva tiri tiqova nkye hia varu entara nkyiara ni nraaqiara variate tiro, nkyi nai kyaama tora. Nkyiara kyuqema kyotata nraakye qora nraahu variate tiro, nai mwanraqura nkyi nyinro. Nkyiara Karaisira qua riemwaqita quate tiro, Karaisira nraanrevanto nkyi hiqama nyataira. Kotiva nkyi kyuqema nyatairaro nkyi mwutukyavanto qihaakyama vahirata variata.

Kyuqema kye variva nyaamwuni nkyi seka vaiho tura

³Nrivaqe Kotira nrutu tuaaheraare. Kotiva mwanriqavanto variqaro mwiva tiri vunyaa vaisi Iesusi Karaisira qova varirama. Kotiva tiriara po kye timwa timwa teqaro tiriara qaraakya nraakye qora variqata ekyaa

enta qati variqita quate tiro, mwiva Iesusi Karaisiva qutu vuraqitairo qati vara sivuma kyora. Kotiva Iesusi Karaisira qati vara sivuma kyorara tita, tire nraakiara Kotiva tiri tivitairaqe mwivata uro nyaamwuni variananra vekiama varuro.

⁴Kotiva mpo inraikya mpo inraikya kyuqe inraikya nraahu tiri kyaama tai inraikyavama nyaamwuni vahiro. Mwini vahirara tiro, mwi inraikyava hiama qio ntenra viro taiqa quananro.

⁵Nkye Kotirara kepukyaqama kyeta riemwaqita vi variavaro Kotira peqavanto nkyiqa vaimwanraanra ntaqikyivi varihata variara. Kotiva nkyiqa ntaqikyiqiro viviro ekyaara entaqaa nraakye qora huvantu nyatero sitaani okyarara terama taariva qovara hiananro.

⁶Nkye mwi quara rieqatama mpoqama kyeta qamwateqata variata. Nkye mwi quara riemwaqita vivaro mwaa entara nanra nanra inraikyavantove qovarama viro nkyi qoraqama nyatairera, nkye hia mwi inraikyava nkyi antua kyairata mpo qua taunru kyaraitita, qati riemwa teta qamwateqata variqita quata.

⁷Mwi inraikyava mwi inraikyava nkyi qoraqamaqiro viraro nkye Kotirara kepukyaqama kye riemwaqita vi okyarara Kotiva qio mwia mwataara hiqaro taqaananro. Korivanto hia ekjaa enta vahiani inraikyava vaiharo vaisivanto mwi orira mwataara hirero qiaqotairo mwia mwataara hiqaro taqe varira. Korivanto qumina orivanto nraahu vaiharo nkye Kotirara kepukyaqama kye riemwaqita viva mwiva nritarero vaiharo Kotiva mwianrama nronraqama kyero riero. Vaisivanto kori mwataara hintema kyero Kotiva nkye mwianra kepukyaqama kyeta riemwaqita vira mwataara hi variro. Mpo inraikya mpo inraikyavanto nkyi qoraqamaqiro virata nkye Kotirara nraahu kepukyaqama kyeta riemwaqita vivera, nraakiara Iesusi Karaisira qovarama kyaani entaraqaa Kotiva nkyi nyutu tuaahera kyero nkyi nronraqama kyero nkyi qamwata nyataanro.

⁸Nkye Iesusi Karaisira hia taqaahua variavaro nkyi mwutukyavanto mwianra vahira. Nkye matevata hia mwia taqaahua variqata nkye mwianra kepukyaqama kye riemwaqita vi variara. Nkye Iesusirara mpoqivata qamwateqata variarara tiro, nkye nkyeta nroqitaita mwianra mpo qua vutu kye tiva hiama qio vahiananro.

⁹Nkye Iesusirara kepukyaqama kye riemwaqita viraqaatairo nkyi mwanraqura huvantu kyaari inraikyava qovara hiananro.

¹⁰Haaru poropetinramwuvanto variqata Kotiva nraakye qora huvantu kyero sitaani okyarara ntapihi kyeta riarerata uti variqata Kotira qua, mpo qua mpo quara nraato tara hiqata varura. Kotiva mwihua kyaahaqa huvata mwihua Kotiva nkyi kyuqema nyatarera hianinranra qoqama kyeqata tura.

¹¹Karaisira mwanraquravanto mwihuaqi variqaro timwa nyinro tiqaro, Karaisiva nriqa vi inraikyara varaqiro viro mwiaqaatairo mwiva

nronraqama viraro mwia nrtuvanto virito vahiananrove, tuvata mwihua mwi quara qara ntiqata nraato tara hita tiqata, Taireve mwitaa hiananrove? Ta vaisivave mwitaa mwitaa hiananrove? tura.

¹²Mwihua ntapihiki kyovaro mwihua qati varu entaraqaa mwi inraikyava qovara hiariva hia vahura. Mate nkye varia entaraqaa mwi inraikyava qovarama viro. Kotiva nai mwanraqura nyaamwusairo titovaro mwiva vaisi mponramwu kyaahaqa huvata mwinramwuhua mwi quara kyuqe mwakyaakya nkyi timwa nyuvata nkye riora. Qikye, nyaamwunyaahuavata mwi quara okyara ntapihiki kyeta riataa ihata variara.

Kyotataqama kye variqata kyuqe kyaiqa nraahu varaqita quate tura

¹³Mwi quara riegatama vutunte vurunte qakya hirara terama teta variata. Nkye vu nraato kyuqema vahirata variata. Iesusi Karaisiva nai qovarama viro nkyi kyuqema nyataani entara mwi entara vekya variqata mwianra nraahu riemwaqita quata.

¹⁴Nkye Kotira nraaqiara variqata nkye mwia qua riemwaqita quata. Haaru nkye Kotira qua hia riaraitita varu entara, nkye nkyita mwutukyavanto vahu inraikyara qora inraikya nraahu vararerata uti varura. Nkye mwaa entara mwitaamaqita vivora.

¹⁵Kotiva nkyi nyaanrama kyero sita varaiva, mwiva kyotataqama kyero variqaro kyuqe kyaiqa nraahu vare varirara tita, nkyevata kyotataqama kye variqata Kotira nraantantamwa kyeta kyuqe kyaiqa nraahu varaqita quata. ¹⁶Kotira mpukuqi Kotiva mwitaama tiro:

Nte kyotataqama kye variqana
kyuqe kyaiqa nraahu vare varurara tita,
nkyevata kyotataqama kye variqata
kyuqe kyaiqa nraahu varaqita quate, tura. (Wkp 11:44-45)

¹⁷Kotiva hia vaisi nrtuara riegaro mwi vaisiva nronra vaisive mwi vaisiva pata vaisive tiraitiro, mwiva vaisi kyuqe kyaiqarave qora kyaiqarave riegaro qua avuqavuqama kye varira. Nkye mwianra riegatama Kotirara aakyara nteta tiri tiqovave tiqatama mwatani variqi viqata Kotirara aatuma kyeqata variqi quata.

¹⁸Haaru nkye nkyi haivaqahua timwa nyu quara nraahu riegatama nkye qumina aanra nrohi varuvaro Kotiva nkyiara nte mwihua huvantu kyaarita qatinani nritareta quate tiro, mwiva nkyi kyoqaa hirero hia qumina taiqaani inraikyara ori munimaqove, kori munimaqove, kyoqaa hiraitiro, ¹⁹Kotiva nkyi Karaisira nraanreqotairo kyoqaa utu taira. Karaisira nraanrevanto ekyaa kyoqaa nraatara kyaira. Sipisipi hia mwia mwamwantaqaa mpo nramwanaamwawata vahura kyuqe mwamwanta vataara ru kyontema kyeta Karaisira ru kyora.

²⁰Haaru hia mwaa mwatara ututo entara Kotiva tiqaro, Karaisiva mwi kyaiqara varaananrove, timwa kyero mwia mwatama tero variqi viro mwaa entara nkyiara riegaro Kotiva Karaisira qovarama kyaira.

²¹Karaisiva nkyi kyaahaqa hianinranra tita, nkye Kotirara kepukyaqama kyeta riemwaqita vi variara. Kotiva Karaisiva qutu vuraqitairo qati vara sivuma kyero mwia nrtutu tuaaheraate tiro, mwia nronraqama kyora. Kotiva Karaisira mwitaa hurara tita, nkye tiqata, Qutaama Kotiva tirivata mwitaa hiqaro tivitaanarove, ti variara.

Nkyeta qata vakyaahuara mwutukya vahirata variate tura

²²Nkye Kotira qua qutaa qua riemwaqita quavaro Kotira quavanto nkyi mwutukya hiqama nyataiharo nkyi mwutukyavanto nkyita sata sakyaahuara vaihata variara. Mwiaqaataita nkye nkyita sata sakyaahuara qutaqama kye mwutukya vahirata variata.

²³Nkye varirerata qaiqaa qaraakyaqama kyero mwataai nraaqiarahua variara. Hiama qutu quari inraikyava nkyi qaiqaa mwata tairata nkye qaiqaa qutu vivarave. Kotira quavanto qati vahihiro vi vari quava, mwiva nkyi qaiqaa mwata tairama. Mwi quava ekyaa enta qati vahihiro quanaro.

²⁴Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Mwukyauvanto vahihiro viro uro aaharama vintema

kyero vaisivantovata varihiro viro

uro ekyama taiqa quanarove.

Ntontora riemwa tero iteqaro

kyuqema kyero ntuvaahero uro tapupu hintema kyero

vaisi peqavantovata taiqa quanarove.

²⁵Kotiva qiani quava nraahuma ekyaa enta

qati vahihiro quanarove, tura. (Ais 40:6-8)

Qio Kotira qua kyuqe mwakyaakya nkyi timwa nyiavata nkye mwi quara riaara.

Kotira quavanto nkyi kyarama vaiho tura

2 ¹Nkye Kotira qua rie variahua variqatara tita, nkye uaqia hi kyaiqara ekyaa qaqira kyaata. Hia unra qiata. Hia unraqama kyeqata kyuqe kyaiqa varaata. Vaisi mpovanto kyuqema quaninranra hia mwia nronri nriqi kyamwu ntumwa mwataata. Hia mpora nrtutu vara mwataniqa hiqata uaqia hi quara qiata.

²Nraaqiara akirivanto nraamwanra mpo utintema kyeta nkyevata Kotira nraaqiara qaraakya variahuara tita, Kotira quara nraataa hirata variata. Kotira quavanto nkyini kyuqe nraamwa voti hivama vahiho. Mwi nraamwanra kyuqe hi nraamwanra nreqatama nkye kyuqema kyeta nronra tuemwa vivaro Kotiva nkyi huvantu kyero sitaari.

³Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Nkye Kotira kyaiqa vareqata taqaavaro

Kotiva nkyi kyuqema nyate varivama variho, tura. (Sng 34:8)

⁴Nkye nronravanto Karaisiva varinani nriata. Karaisiva qati variqiro quaru puhavama variro. Qumina vaisinramwuvanto mwianra hia kyuqe puhave tiqata mwia qoririma kyaavaro Kotiva mwia nai kyaama tero ni puha kyuqera vahiananrove tiro.

⁵Nraamwu kyaara qati vahihi vira votima kyeta nkyevata variavaro Kotiva nkyiqotairoma nai nraamwu hoqarero uti variro. Nkye mwi nraamwunraqi variqata Kotira kyaiqa vara mwate vari vaisihua variqata Kotirani kyuqe kyaiqa varaqita quata. Nkye mwitaa hivaro Kotiva Karaisirara rieqaro nkyi kyaiqara qamwataanro.

⁶Kotira mpukuqi Kotiva mwitaama tiro:

Taqaate, nte puha kyuqera ntena mwatama taura

Saioni mwatukya utaqaa rataurave.

Mwiaqaa vuntu viro variariva hiama kyauruananrove, tura. (Ais 28:16)

⁷Nkye Karaisirara qutaa mwivave timwa kyeta mwiaqaa vuntuvi variahua, nkye tiqata, Karaisiva tiri puha kyuqerave, ti variara. Mpo hiahua hia Karaisirara qutaa mwivave qiahua, mwihua mwiaqaatai huntavaivaimaqita kyaamwu ntuara. Kotira mpukuqitairo mwitaama tiro:

Mwihua nraamwu hoqeqa tiqata,

Mwaa ori uaqia hirave, timwa kyeta qoririma mwataava, mwi orivama puhaqama viho, tura. (Sng 118:22)

⁸Kotira mpukuqitairo mpo quavata tiqaro mwitaama tiro:

Ori mwaaqaataita vaisivanto

huntavaivaimaqita ntuqutu vivarave.

Qoqaraa ori mwiaqaataita nraahu vaisivanto tantu vaantumaqita kyaamwu ntivarave, tura. (Ais 8:14)

Mwihua hia Kotira quara qutaa quave tiqatara tita, mwihua huntavaivaimaqita ntuqutu quara mwianra haaru Kotiva qio mwihua mwitaa hivarave tura.

Nkye Kotiva nai kyaama tai nraakye qorahuama variavo tura

⁹Nkye hia mwihua hianta hiavo. Kotiva nkyiara ni nraakye qora variate tiro, nkyi nai kyaama taihata variavo. Nronravanto Kotiva varihata nkye mwia kyaiqa vara mwate vaisihuama variavo. Nkye kyotataqama kye varia nraakye qorahuama variavo. Nkye Kotira nramwunaahuama variavo. Mwiva nkyiara nte nkyi kyuqema nyataaninranra mpo nraakye qora timwa nyiate tiro, Kotiva nkyi kyokiraqitairo nyaanrama varero uro omwavanto itaira kyuqe hinani kyaihatama variavo.

¹⁰Nkye vuni qumina nraakye qora varura. Mate mwaa entara nkye Kotira nraakye qorama varita. Haaru Kotiva hia nkyiara po kye timwa nyatovata nkye varura. Mate mwaa entara Kotiva nkyiara po kye timwa nyataihata variara.

Tire Kotira kyaiqa vaisima varuro tura

¹¹Po, ni nramwunaa tuaavo, nkyi mwaata tananra hia mwaa mwataraqaa vahira. Nkye mwaini variqata nkye mpo mwatanaahua votima kyeta variara. Nkye mwianra rieqatama nkyi mwamwantavanto uaqia hi kyaiqara varaataa hira hia varaata. Nkyi mwamwantavanto nkyi mwanraqura nraatara kyero mwiaqaa ntaqikyirero uti varihata variara.

¹²Hia Kotira qua riehua varivata nkye mwihua suqaa ntapihi kyeta nrohiata. Nkye mwitaamaqi vivata mwihua nkyiqa qua vatarerata mpo inraikyaqaa ntumwa kyeta tuqasaaqasama kyeta unra qua tivera, mwihua quavanto hia qio vahianinra. Mwihua quavanto hia qio vahirata mwihua nkyi kyuqe kyaiqa taqeta nronravanto tumuani entaraqaa mwihua Kotira nrutu tuaaherevara.

¹³Nkye tiri vunyaa vaisi Karaisirara rieqata ekyaa kamaninra kyaiqa vaisi qua riaata. Kamaninra kyaiqa vaisi vunyaa vaisi mwia qua riemwaqita quata. ¹⁴Kamaniva nronraqama kyaihua nkye mwihua quavata riemwaqita quata. Mwia qua nteqa kyehua ntuqutita, mwia qua riehua qamwata nyataate tiro, kamaniva vunyaa nai nraakiaraanaa vaisi mpovata nronraqama kyaira.

¹⁵Kotira kyakyahiva nkyiara mwitaamama vahiho: Nkye kyuqe kyaiqa nraahu vare varivaro hia vu nraato vahiarihua nkyiara api qua tiva hia qio vahirata mwihua tirema varivara.

¹⁶Uaqia hi kyaiqava nkyi ntavaaqavu kyaankyo tiro, nkyi huvantu kyaihata nkye qatinani nritareta variara. Nkye qatinani nritare varita tiqata, Tire qatinani varurahuave, tiqata nkye uaqia hi kyaiqara utivora. Nkye Kotiva rupa tai vaisihua votima kyeta variqita nrohiata.

¹⁷Nkye variqata ekyaa nraakye qorara kyuqe hiahuave nraahu qiata. Nkye Iesusira nraaqiara variqata nanrianra nanrianra mwutukya vahirata variata. Nkye Kotirara aatuma kyeqata variqi quata. Kamaninra vunyaa vaisiara nronra vaisive qiata.

Karaisiva nriqa vi inraikyara varaintema kyeta nkyevata varaqita quate tura

¹⁸Nte nkyi kyaiqa vaisiara tirera. Nkye kyuqema kyeta kyaiqa vareqata nkyeta nronra vaisi qua riemwaqita quata. Nkyi nronravanto nkyi kyuqema nyateqaro nkyiara mwi kyaiqara varaate tirera, mwia qua riemwaqita quata. Nkyi nronravanto hia nkyi kyuqema nyateqaro nkyiara mwi kyaiqara varaate tirera, mwia quavata qati nraahuma riemwaqita quata.

¹⁹Nkye mwitaama variqita vivaro Kotivama nkyi kyuqema nyataanano. Nkye Kotira qua riemwaqita vi varivaro vaisi mpovanto qumina inraikya kyaara nkyi qoraqama nyatairera, nkye nriqa quani

inraikyara vareqata kepukyaqamaqita vi varivaro Kotiva mwianra rieqaroma nkyi kyuqema nyataanro.

²⁰Nkye uaqia hi kyaiqara utivata mwia kyaara nkyi rivata nkye kyaakueqama varivera, Kotiva hiama mwianra rieqaro nkyi kyuqema nyataanro. Nkye kyuqe kyaiqa nraahu vare varivata mwia kyaara nkyi rivata nkye kyaakueqama varivera, Kotiva mwianra rieqaro nkyi kyuqema nyataanro.

²¹Nkye mwitaamaqita quate tiro, Kotiva nkyi nyaanrama taira. Karaisiva nkyiarave tiro, nriqa vu inraikyara vareqaro Karaisiva nkyiara nte hiarintema kyeta nkyevata mwitaa hiata tiro, mwiva nriqa vu inraikyara varaqiro vura.

²²Karaisiva hia qora kyaiqavata varovaro mwia nroqitairo hia unra quavantovata qovara hura.

²³Mwihua Karaisirara uaqia hu quara tuvaro Karaisiva hia nkyiararavata uaqia hu quara tura. Karaisiva nriqa vu inraikyara vareqaro hia mporara tiqaro, Nraakiara ina qoraqama mwataaninrave, tiraitiro, Karaisiva Kotirara nraahu nronraqama kyero riero tiqaro, Kotiva ni qua avuqavu hiqaro qua avuqavu ti varivave. Mwiva nraahuma ni kyaahaqa hiananrove, tiro tura.

²⁴Tiriara mwihua hia qora kyaiqa utiraitita, kyuqe aanraqaa nraahu quate tiro, Karaisiva tiriara rieqaro tiri uaqia hu inraikyara varero uro kyatariaqa qutu vura. Karaisira mwamwanta toqa ntupepaama kyaaraqaataita nkye kyuqema vita variavo.

²⁵Sipisipivanto api nrohintema kyeta nkyevata kyuqe aanraqaataita apiqama kyeta nrohi varura. Mate mwaa entara nkyi sita varaihata nkye nrumu ntanteta nkyi mwanraquraqaa ntaqiky nyate vari vaisira mwia vataqita vi variara.

Nraata vaati varaa nraakye qorahuara tura

3 ¹⁻²Nte nkye vaati varaahuara tirera. Nkye nkyeta saatimwanra qua nraahu riemwaqita quata. Nkye mwitaamaqi vi varivata nkyi saatimwanra hia Kotira qua riehua nkyi kyuqe kyaiqa taqeta tiqata, Kyai tirevata mwihua nraantante Kotira qua riemwaqita quare, tivara. Nkye nkyeta saatimwanranra hia mpo qua tiraitita, kyuqe kyaiqa nraahu vareqata nkyeta qoraisiara nraahu riemwaqita vivata mwihua nkyiara mwitaama qiata.

³Nkye kyuqe nraakye varirera hiqata nkyeta nyamwanta mwunruqa hi inraikyarara hia qamwataata. Hia qiata mwunruqa hirara nronraqama kyeta riaata. Hia nkyeta nyamwantaqaa ntumwaqute inraikyarara nronraqama kyeta riaata.

⁴Nkye kyuqe nraakye varirerata nkyeta utaqive mwutukyaqive mwunruqa hirara nronraqama kyeta riaata. Nkyi mwutukyaqitairo

kyuqema kye mwunruqa hi inraikyava qovara hiananro. Mwia mwutukyaqaitairo qihaakya hi variani nraakyera, mwi nraakyerara Kotiva gamwata mwatero kyuqe nraakyeve qiananro.

⁵Haaru Kotira nrutu tuaahereqa varu nraakyeveha variqata Kotiva nriqiqaa kyauqu vatero tu quarara riemwa teta nkyiari saatimwanra qua riemwaqita vuva, mwi quava mwinramwuhua mwunruqama to inraikyava vahura.

⁶Tiri haivaqava Seraava mwitaa hi varu nraakyeve varura. Mwiva nai vaati Evarahaamunra qua riemwaqiro vi variqaro mwianra tiqaro, E niqaa ntaqikyari variaravave, turama. Nkye nraakye kyuqe kyaiqa nraahu vareqata hia mpo inraikya nraatu aatu hivera, nkye Seraara nraamwunramwanrama varivara.

⁷Mwia votima kyeta nkye nraakye mwihua saatimwanravantovata kyuqema kyeqata nkyeta nyaatamwanraqaa ntaqikyiqi quata. Nraakye nyamwantavanto hia kepukya nyamwanta vahirara tita, nkye nkyeta nyaatamwanraqaa kyuqema kyeta ntaqikyiqi quata. Kotiva nkyi kyuqema nyataintema kyero Kotiva nkyi nyaatamwanravata kyuqema nyatairata mwihuavata ekyaa enta qati variqi virara tita, nkye mwianra rieqatama kyuqema kyeta mwihuaqaa ntaqikyiqi quata. Nkye mwitaa hivera, hia mpo inraikyavanto nkyi antua kyairata nkye qioma Kotirara aakyara ntmawaqita vivara.

Nkye kuaara nraati nraahu variate tura

⁸Nte mwaa quara taiqa kyarera hiqana mwitaama tina, Nkye variqata kuaara nraati nraahu variata. Nkye nanrianra nanrianra po kye tiqata variata. Nkye Kotira nraaqiara variqatara tita, nanrianra nanrianra mwutukya vahirata variata. Hia nkyeta nrutu tuaaheraraitita, nanrianra nanrianra kyuqe hiqata variata.

⁹Mpovanto nkyi qoraqama nyatairera, hiama nkye naivata qoraqama mwataata. Mpovanto nkyiara mwaaquqama quate tirera, hia nkye nanrianra, Enavata mwaaquqama vinanrave, qiata. Nkye mwi vaisirara tiqata, Kyairaro Kotiva i kyuqema mwataarive, qiata. Kotivavata nkyiara kyuqema vita variate tiro, nkyi nyaanrama tairara tita, nkye mwitaama qiata.

¹⁰Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Kyuqema kyero variqaro
airi enta qati variqiro quari vaisiva,
mwi vaisiva qora kyaiqa qaqira kyero hia unra tirera,
mwiva qioma kyuqema kyero variqaro
qati variqiro quananrove.

¹¹Mwi vaisiva qora kyaiqa mwoqa mwinro
kyuqe kyaiqa nraahu varaqiro quarive.

Mwi vaisiva antua qua qaqira kyero
mwia mwutukyavanto qihaakyama viraro
kyuqe qua nraahu timwaqiro quarive.

¹² Nronravanto nai vuqotairo kyuqema kyero
nrohi vari vaisira taqamwaqiro viro nai nraatoqotairo
mwianra aakyara nte variahua qua rie varirave.

Qora kyaiqa vare nraakye qorahua variavaro
nronravanto mwihua mwoqa nyinrave, tura. (Sng 34:12-16)

¹³ Nkye kepukyaqama kyeta kyuqe kyaiqa nraahu varaqi vivera, tavave
qio nkyi qoraqama nyataanaro?

¹⁴ Nkye kyuqe kyaiqa vare varivaro mpovanto mwia kyaara nkyi
qoraqama nyatairata nkye nriqa vi inraikyara varaivera, qamwateqa variata.
Nkyi qoraqama nyate vari vaisihua nyaatu hia aatu hita hia ua hiata.

¹⁵ Nkye Karaisirara kyuqevave tiqatama mwianra nraahu tiriqaa
ntaqikyiqira quante qiata. Nkye terama te varivaro mpovanto nkyiara
nkye nanra quave riemwaqi quavo tirera, nkye Karaisirara riemwaqi vi
quara mwia timwa mwiata.

¹⁶ Nkye mwi quara mwia timwa mwinrenra hiqata mwi vaisira
kyuqema mwateqatama qihaakyama kyeta timwa mwiata. Nkyi
toqaamwu ruankyorave tiqata vivinrama kyeqata variqi quata. Nkye
mwitaama vivinrama kyeta variqi vivata mpo vaisinramwuvanto nkyi
kyaiqara qora kyaiqave tivera, mwiaqaataita mwihua nkye Karaisira qua
rieqata nrohira taqeta kyaurira inraikya varevara.

¹⁷ Kotira kyakya hiariva nkyiara mwihua kyuqe kyaiqa vareqatama
nriqa vira inraikya varevarave tirera, nkye mwianra kyuqerave tivara.
Nkye qora kyaiqa vare varira kyaara nriqa vira inraikya varaivera, nkye
mwianra hia kyuqerave tivara.

Karaisiva tiriara rieqaro nriqa vu inraikyara varaqiro vura

¹⁸ Karaisiva tire qora kyaiqa uti varuna quara ekyara taiqa kyarero
mwivavata nriqa vu inraikyara varero uro kuaa nani qutu vura. Tire qora
kyaiqa uti varurahua mwia kyaara teta qutu quataara vaiharo Karaisiva
ntapihi kyero variva tiriara rieqaro uro qutu vura. Tiri tivita varero
Kotiva hinani uro kyaankye tiro, Karaisiva tirara rieqaro qutu vura.
Karaisira ru kyovaro mwiva qutu vuvaro Kotiva mwia qati vara sivuma
kyovaro mwiva mwanraquravatama kyero qati siviro varura.

¹⁹ Karaisira mwanraquravanto qati siviro uro rupa to mwanraqurahua
mwakyaakya timwa nyunra. ²⁰ Haaru Noaava varu entara mwihua
Kotira qua nteqa kye varuvaro Kotiva hia mwihua qamwanrama ntuqutu
kyaraitiro, variqiro vuvaro Noaava nramanriqaa quani nraamwunra hoqa
taiqa kyovaro humwunravanto utuvaro Kotiva nraakye qora 8 nramwu
nraahu kyaahaqama nyatovata mwinramwuhua qio varura.

²¹Mwinramwuhua qora kyaiqa vare varu nraakye qorahua qaqira mwini kyeta mwinramwuhua nraahu nraamwuqi nramanriqaa variqata qio varura. Mwia votima kyeta tire qora aanra qaqira kyeta nramanri vare kyuqe aanraqaa vi varunanra. Tire nramanri vare varuraro hia nramanrivanto tiri mwamwanta hiqama timwate varirave. Tire nramanri vare tiqata, Kyai qora aanra qaqira kyeta Kotira aanraqaa nraahu quare, tiqata nramanri varaunanra. Tiriara Kotira aanraqaa quate tiro, Iesusiva qutu vuraqitairo qaiqaa qati sivura.

²²Iesusiva qutu vuraqitairo qaiqaa qati siviuro mwiaqaatairo nyaamwuni viuro mwaa entara mwiva Kotira kyauqu kyaatutani uro variqiro viqaro ekyaa nyaamwuni vahi inraikyaraqaave, ekyaa nyaamwuni nronraqama quaninraqaave, ntaqikyiqiro vi varira.

Nkyevata nriqa vi inraikyara vare aanrava vahiananrove tura

4 ¹Karaisiva vaisiqama viuro variqaro nriqa vu inraikyara varaqiro vurara tita, nkyevata tiqata, Tirevata qioma nriqa quani inraikyara varaqi quanarave, qiata. Nkye qora kyaiqa varaarorave tita, nriqa vi inraikyara varaqi viqata qioma qora kyaiqa nraatara kyevara.

²Nkye mwianra rieqata mwatani qati variqi viqata nkyeta qora kyaiqa utuataa hianinra qaqira kyeta Kotira kyakya hiani kyaiqara nraahu varaqita quata.

³Kotira qua hia ria nraakye qorahua votima kyeta nkyevata haaru api nrohiqata nkyeta varaataa hi kyaiqara varaqita vura. Qio mwiaqaa taiqairage hia qaiqaavata mwi kyaiqara utirerave qiata. Mwi entara nkye api qaraqita nrohi varurave, api inraikyara mwutukya vahuvata varurave, nkye nramanri nreqata uera ntorave, nkye omwata nronraqama kye nronranrave, kyarave nramanrive airiqama kye nronrave, nkye mwitaa hiqata nkye qumina vaisivanto ututo inraikyara mwanriqave tiqatama mwia nrutu nraahu tuaahere varura. Nkye haaru mwitaa mwitaamaqi viqata qoraqama vita varura.

⁴Mwaa entara nkye mwi kyaiqara qaqira kyeta variavata hia Kotira qua rias nraakye qorahua nkyiara nkyevata tire hiarante hiate qiavata nkye mwihua qua hia riaraitita variavata mwihua nrihanrama vita mwia kyaara nkyiara qora qua ti variara.

⁵Qio riaata. Mwihua nraakiara ekyaa qua avuqavu hianinra vuqaa variqatama mwihua nkyiari uaqia hiani kyaiqara utira timwa qovarama kyevara. Ekyaa qua avuqavu hiariva Kotiva variqaro ekyaa qati varihuave, qutu vihuave, mwiva mwihua qua tukyama kyero riemwaqiro quanaro.

⁶Mwianra rieqaroma Karaisiva haaru qutu vuhuavata kyuqe qua timwa nyunra. Haaru (Noaava varu entara) nraakye qora mwihua Kotira qua nteqa kyovaro Kotiva mwihua ru kyovata qutu vura. Mwihua

mwanraquravanto Kotiva qati varintema kyero qati variqita quate tiro, (Karaisiva) mwihuavata kyuqe qua timwa nyunra.

Ekyara enta qaumaqa hirara rieqata kyuqema kye nrohiqata variata

⁷Mwaa mwatara taiqaari entava qaumatoma vahiho. Nkye mwianra riaivaro nkyi mwutukyaqitairo hia raraqa tairata kyuqema kyeta nkyetaqaa ntaqikyiqata nkyi mwutukyavanto qihaakya hi varirata variata. Vu nraato ntapihirata rieqata variata. Nkye mwitaamaqi viqata qioma Kotirara aakyara ntamwaqita vivara.

⁸Vuni mwaa quara nraante riaata. Nkye nanrianra nanrianra mpoqama kyeta mwutukya vahirata variata. Nkye mwitaamaqita vivaro Kotiva nkye airi uaqia hi kyaiqara utira taunru kyaanro.

⁹Kyuqema kyeta nkyeta nraamwuqi nkyeta qata vakyaahua Iesusira nraaqiara sita vateta kyara nyiata. Nyiqatama hia nrtutu nraunru tiraitita, qati kyara nraahu nyiata.

¹⁰Kotiva nkyi kyuqema nyateqaro nkyi kuaa kuaa mwihua mpo kyaiqa mpo kyaiqa nyaamwutero mwi kyaiqara varera kepukyavata nyinranra tita, nkye mwi kyaiqara varaqi viqata nai kyaahaqa hi nai kyaahaqa hitamaqita quata.

¹¹Vaisivanto mwaanra tirera hiqaro Kotira qua nraahuma qiananro. Vaisivanto mpora kyaiqa vara mwatarera hiro tiqaro, Kotiva ni kyaahaqa hi varihana nte qioma i kyaiqa vara mwataaninrave, qiananro. Nkye mwitaamaqita vivaro Iesusi Karaisiraqaatairo Kotira nrtutuvanto nronraqa hiari. Kotira nrtutuvantovata Kotira kepukyavantovata ekyaa enta qati vahiqiro nraahu qunanrove. Nte qutaama tuqo.

Muaanra varaqi viqata kyuqe aanraqaa nraahu quate tura

¹²Ni mwatanaa tuaavo, qiaqotairo mwataara hintema kyero mpo inraikya mpo inraikyavanto nkyi mwataara hi varihata nkye variara. Qio hia nkye nrihanrama vi tiqata, Nanraqamave mwi inraikyava qoraqama timwa te variho? qiata. ¹³Nkye mwitaama qiata: Karaisiva nriqa vi inraikyara varairara rieqama tirevata mwia kyaahaqa hiqata nriqa vi inraikyara varaqita vi varuro, qiata. Nkye mwitaa timwa kyeta variqi vivaro Karaisira peqa okyaravanto qovarama quani entaraqaa nkyi mwutukyaqitairo kyuqe hirata varivara.

¹⁴Nkye Karaisira vataqi vihua varivata mwia kyaara nkyiara uaqia hi quara tivera, nkye qamwateqata nraahuma variata. Mwihua nkyiara uaqia hi quara tivata nkye qioma tiqata, Kotira mwanraqura mpoqaraava tirivata varihata varurahuave, tivara. Mwianra rieqatama qamwateqata variata.

¹⁵Nkye vaisi ru kyera kyaarave, nkye mpuara utira kyaarave, nkye kamaninra qua nteqa kyera kyaarave, nkye mpo vaisi kyaiqara qumina

antua qua tira kyaarave, nkyi qoraqama nyataivata nriqa vira inraikya varevora.

¹⁶Nkye Karaisira nraaqiara variqata kyuqe aanraqaa nrohira kyaara nkye nriqa vira inraikya varaivera, nkye hia kyaurira inraikya varauro qiata. Mwataama qiata, Tire Karaisira nraaqiara varuruhuara tita, mwianra rieqatama tire Kotira nrutu tuaaheraqi virerave, qiata.

¹⁷Kotiva ko qiani entava nri ntairaro Kotiva tiri nai qua riarahua nraante qua avuqavu hiananro. Mwiva vuni tiri qua nraante avuqavuma kyero, qikye, mwia nraakiara hia mwia nai qua riehua ko tiqaro nataama quave mwihuaqaa vataananrove.

¹⁸Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Avuqavu nrohiari vaisiva mwukyaari tu kyero

kyuqe aanraqaa nrohiraro

Kotiva mwia huvantu kyero vitaananrove.

Avuqavu nrohiani vaisira okyaravanto mwitaama

vahirara tita, hia Kotira qua riehua

uaqia hi kyaiqara nraahu vare varihua

qora aanraqaa nrohita variqi vita qikye, mwihua

nraakiara tainive uro taiqa vivarave? tura. (Snd 11:31)

¹⁹Kotira kyakya hiariva nkyiara qioma nriqa vi inraikyara varaqi vivarave tirera, nkye Kotirara mwutukya qihaakyama kyeta vateta kyuqe kyaiqa mwia qati nraahu varaqi quata. Kotiva tiri utu taiva hiamai nai kyauqu nriqiqaa vateqaro qutaa qua tiriara ti quara taunru kyaananro.

Nronra vaisinramwuanra mwitaa mwitaa hiate tura

5 ¹Nte nkyiqa ntaqikiyiki variahua nronra vaisinramwuanra tirera. Ntevata nkyi votima kyena Iesusira nraakye qoraqaa ntaqikiyiki varuvama varina. Karaisiva nriqa vu inraikyara vare varuvana nte variqana ntena puqotaina taqaavara. Nraakiara mwia peqa okyaravanto govora hiani entaraqaa ntevata variqana ntena puqotaina taqaaninra. Nte nkyi nronra vaisiara mwitaa mwitaa hiate qianinra riaata.

²Kotiva sipisipi votima kyero nkyinramwu nyinra nkyenramwu mwi nraakye qorahuaqaa kyuqema kyeta ntaqikiyiqi quata. Kotira kyakya hiva nkyiara mwi kyaiqara varaate tirara tita, nkye hia qoriri hiraitita, nkye mwihuaqaa kyuqema kye ntaqikiyiatata hirata mwihuaqaa ntaqikiyiqi quata. Hia kyoqaara rieqata mwi kyaiqara vararaitita, nraakye qorara nronraqama kye riaivaro nkyi mwutukyaqitai varaataa hirata gamwateqata varaata.

³Kotiva nkyinramwuanra ni nraakye qoraqaa ntaqikiyiki mataate tirara tita, hia nkyenramwu tire nronra vaisi varuro tiqata mwihuara mwitaa mwataa hiate timwaqi viraitita, nkyenramwu mwihua suni variqata kyuqe kyaiqa vare varivata nraakye qoravanto nkyinramwu kyaiqa

taqamwaqi viqata mwihuavata kyuqe kyaiqa varaqita quata. ⁴Nkye mwitaamaqi vi varivaro nraakiara sipisipi qova vunyaava tumuaninraqaa mwiva nkyi nronraqama kyairata nkye nronraqama vita vari okyarava ekyaa enta qati nraahu vahihiro quananno.

Qaraakya vaisinramwuanra tura

⁵Nkye qaraakya vaisivantovata nkye kyuqema kyeta nkyeta nronra vaisi mwemwani variqata mwihua qua riemwaqita quata. Nkye ekyaa hini nraakye qora mwihuavata hia nkyeta nyutuara nronraqama kyeta riaraitita, nkye nai kyaahaqa hi nai kyaahaqamaqita quata. Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Nai nrutu nraahu tuaaheraani vaisira

Kotiva raaquta kyaananrove.

Nai vara mwataniqa hiani vaisira Kotiva mwianra

po kye timwa mwatero mwia kyuqema mwataanrove,
tura. (Snd 3:34)

⁶Nkye mwi quara rieqatama nkyeta vara mwataniqama kyaivaro Kotiva kepukyavanto nkyiqa ntaqikyiqiro viqaro nraakiara mwivama kyuqe ihera nai mwatama taani iherara nkyi nyutu tuaahera kyaari.

⁷Hia qumina mpo inraikyara mpo inraikyara nronraqama kye riemwaqita vivaro nkyi mwutukyavanto uaqia hiari. Kotiva nkyiara nronraqama kyero rie varirara tita, nkye ekyaa mwi quara Kotira timwa mwivaro Kotiva nkyi kyaahaqa hiari.

⁸Nkye vu ntapairi kyeta viti viri taqeta rauriqata variata. Vaisi rukye vari vairiva, raionivanto nruqua timwaqiro viqaro vaisi ru kyarera uti varintema kyero nkyi nramwutaa Saataaniva vaisi taiqa kyarero uti variqaro viro nrinro hi varira.

⁹Nkye riavata ekyaa nkyi qata vakyaa mpoqi mpoqi variahua nkyi nraantantamwa kyeta Iesusira kyaara nriqa vi inraikyara vare variarara tita, nkyevata Kotira qua nraahu riemwaqi vita kyaakueqama variqata hia Saataaninra qua riaata.

¹⁰Nkye uqenraa nraakye qorahua variqata nriqa vi inraikyara quaahaqa varaqita vivaro Kotiva naima nkyi kepukyaqama kyaananro. Kotiva nkyi kepukyaqama kyairata nkye kepukya nraakye qora nraahu variqatama ntapihi kye variqi vivara. Kotiva tiri kyaahaqa hirero kyuqema timwa te variva, mwivama nkyiara mwihua Karaisira vatama kyeta kuaaqi variqata kepukyaqama kyeta ekyaa enta variqita quate tiro, nkyi nyaanrama taira.

¹¹Kotiva ekyaa enta variqiro viraro mwia peqavanto ekyaa enta vahihiro quananrove. Qutaave.

Qua mwanteqaro ekyaara qua tura

¹²Nte pata mwaa quaqiara nkyi timwa nyinrenra huqaro Sairaasiva gara ntumwa taihana nkyini vatena. Nte Sairaasirara mwiva ni katavanto

hia ni qaqira kyaraitiro, ni kyuqema kyero kyaahaqamaqiro vi vari vaisivama variho tura. Nkyi mwutukyavanto kyuqe hirata variate tina, nte qara mwaaqi Kotiva nkyi kyuqema nyataani okyarara nkyi timwa nyunra. Kotiva nkyi kyuqema nyatairata nkye avuqavuma kyeta nraahu nrohiata.

¹³Kotira nraakye qora Papironini variahua nkyi voti hiahua Kotiva nai kyaama tai nraakye qorahua variqatara tita, mwihua nkyi nramwunaahua variqatama mwihua nkyi qua mwante varita. Nte ni maaquve tu vaisiva Maakiva mwivavatama nkyi qua mwante variro.

¹⁴Nkye Iesusira nraaqiara variqata nanrianra nanrianra mwutukya vahirata kyuqema kyeta nai quamwante nai quamwante hiata. Nkye Karaisira vatama kyeta kuaaqi varihua varivaro nkyi mwutukyavanto qihaakya hirata variata.